

AUTIZAM – Putovanje kroz jedinstveni identitet

Objavio **Dejan Ivanković** - 18/08/2025

Foto; Pixabay free

Život s autizmom je jedinstveno putovanje za svaku osobu. Poticanjem razumijevanja, pružanjem odgovarajuće podrške i slavljenjem različitih snaga autističnih osoba možemo stvoriti uključiviji i ispunjeniji svijet za sve

Autor: **Goranka Jelinčić**

Postoji niz mitova o autističnim osobama. Za početak, veliki je mit da autističnim osobama nedostaje empatije. Tako su godinama prikazivani u kliničkoj literaturi i medijima – kao roboti bez emocija i socijalnog znanja. Međutim, što više upoznajete autističnu osobu, to više shvaćate koliko brižna može biti.

Ne treba zaboraviti da je empatija dvosmjerna ulica.

Još jedna uobičajena zabluda je da autistične osobe nisu društvene. Međutim neki noviji pristupi koji ovom pitanju dodaju veću složenost, pokazuju da su osobe iz autističnog spektra puno društvenije nego što su istraživači ikada mislili.

Svatko ima osobno iskustvo o problemima koji utječu na one koje vole. To mogu biti mentalne bolesti, fizičke tegobe ili autizam.

U svakom slučaju, postoje mnoge stvari koje duboko utječu na pojedince i njihov unutarnji krug.

Zbog toga koncept "osviještenosti o autizmu" nikada ne treba podcjenjivati.

Za mnoge izvan tog kruga puno je nepoznanica, stigmi i predrasuda. No, kada imaju priliku učiti o ljudima koji nisu poput njih, tada shvate da se i ne razlikuju toliko od njih samih.

Povećanje razumijevanja dovodi do prihvatanja.

Često pitanje je može li autistična osoba živjeti normalnim životom? Odgovor je, da! Autistične osobe mogu živjeti punim životom.

Kao i svi, autistične osobe imaju stvari u kojima su dobre, ali i stvari s kojima se bore. Biti autističan ne znači da nikada ne možete steći prijatelje, imati veze ili dobiti posao. Ali možda će trebati dodatna pomoć s tim stvarima.

Život s autizmom, također poznatim kao poremećaj autističnog spektra (ASD), doživotno je neurorazvojno stanje koje utječe na način na koji pojedinci komuniciraju sa svijetom. Utječe na to kako ljudi razmišljaju, osjećaju, komuniciraju i socijaliziraju se, i iako može predstavljati izazove, ne sprječava pojedince da žive punim i smislenim životom. Osobe s autizmom mogu iskusiti niz snaga i izazova, a sustavi podrške i razumijevanje ključni su za njihovu dobrobit.

U posljednje vrijeme postavlja se pitanje zašto je autizam sada toliko čest? Imamo osjećaj da je postao epidemija.

Naime, prevalencija autizma porasla je zbog povećane svijesti o autizmu, širih dijagnostičkih kriterija, poboljšanih alata za probir i standardiziranih procesa. Ti čimbenici doveli su do ranijeg otkrivanja i većeg broja dijagnoza.

Poremećaji iz autističnog spektra karakterizirani su razvojem atipične obrade informacija u različitim područjima spoznaje. Identificirana je trijada domena: ograničena komunikacija, oštećena socijalna interakcija i repetitivno ponašanje/ograničeni interesi. Mogu postojati i drugi problemi koji ometaju senzorne i motoričke sposobnosti kod osoba s autizmom.

Rana dijagnoza autizma ključna je za pristup pravovremenoj podršci i intervencijama koje mogu poboljšati ishode.

Planovi podrške trebaju biti prilagođeni specifičnim potrebama svake osobe, uzimajući u obzir njihove snage, izazove i preferencije.

Treba naglasiti da je autizam spektar, što znači da ga pojedinci doživljavaju na različite načine, sa simptomima koji se kreću od blagih do teških.

Društvena komunikacija i interakcija mogu biti izazovne za neke autistične osobe, što dovodi do poteškoća u razumijevanju društvenih znakova, stvaranju odnosa i snalaženju u društvenim situacijama.

Mnoge autistične osobe imaju pojačanu ili smanjenu senzornu osjetljivost, zbog čega ih lako preplave glasni zvukovi, jaka svjetla, određene teksture ili jaki mirisi.

Neke autistične osobe upuštaju se u repetitivna ponašanja ili imaju intenzivne, usredotočene interese.

Poremećaji rutine mogu biti uznemirujući za neke, a utjehu i predvidljivost mogu pronaći u ustaljenim rasporedima i obrascima.

Također takve osobe mogu biti izložene većem riziku od mentalnih zdravstvenih stanja poput anksioznosti i depresije, često zbog društvenih nesporazuma, stigme i poteškoća u pristupu odgovarajućoj podršci.

Život s autizmom može biti izazovan, a pristup odgovarajućim uslugama podrške, uključujući terapijske intervencije, obrazovne prilagodbe i socijalnu podršku, ključan je za autistične osobe i njihove obitelji.

Uz odgovarajuću podršku i smještaj, mnoge autistične osobe mogu živjeti samostalno, upravljati vlastitim kućanstvom i nastaviti smislene karijere.

Takve osobe često posjeduju jedinstvene snage i talente, uključujući snažne analitičke vještine, pažnju prema detaljima, kreativnost i otpornost.

Stvaranje okruženja koja su prilagođena senzornim osjetljivostima, potiču jasnu komunikaciju i potiču socijalnu uključenost, a mogu značajno poboljšati i njihovu kvalitetu života.

Stoga, podizanje svijesti o autizmu i suočavanje s društvenim zabudama može pomoći u smanjenju stigme i promicanju prihvatanja.

Iznimno je važno naglasiti da prepoznavanje i njegovanje snaga i talenata autističnih osoba može povećati njihovo samopouzdanje i osnažiti ih da ostvare svoje ciljeve.

Omogućavanje mogućnosti za socijalnu interakciju i izgradnja podržavajućih društvenih mreža može pomoći autističnim osobama da stvore smislene odnose i bore se protiv socijalne izolacije.

Život s autizmom je jedinstveno putovanje za svaku osobu. Poticanjem razumijevanja, pružanjem odgovarajuće podrške i slavljenjem različitih snaga autističnih osoba možemo stvoriti uključiviji i ispunjeniji svijet za sve.

Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa poticanja novinarske izvrsnosti

Dozvoljeno je prenošenje uz objavu izvora i imena autora.

Matt Savage, rođen 1992. godine, glazbeno je čudo od djeteta kojem je s tri godine dijagnosticiran autizam. Autizam ga je učinio vrlo osjetljivim na glasne zvukove. Ipak, roditelji su ga poticali na slušnu terapiju kako bi ga desenzibilizirali na buku i potaknuli ga da sluša više glazbe.

Do šeste godine sam je naučio čitati note i počeo svirati klavir. Savageov izniman talent brzo je postao očit te je ubrzo počeo skladati i izvoditi jazz glazbu. Svoj prvi album objavio je s 11 godina, a od tada je nastupao s nekim od najvećih imena jazz, uključujući Chicka Coreu i Wyntona Marsalisa. Savageova sposobnost skladanja složenih glazbenih djela i profesionalnog nastupa donijela mu je široko priznanje.

Izvor fotografije: YouTube
